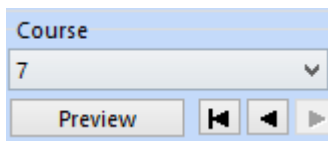

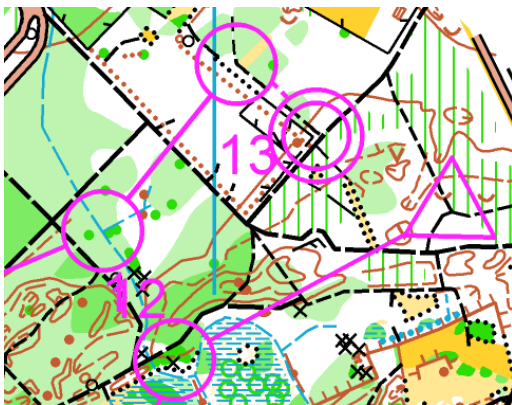
20. De verdere afwerking van de omlopen

Als we de omlopen ingegeven hebben dan kunnen we eens naar het resultaat kijken. Dat doe je door de omloop te selecteren in het vak course en daarna op de “preview” knop te klikken. In een aantal stappen gaan we de leesbaarheid voor de loper aanpassen

1. De plaats van de postnummers

Ocad is een computerprogramma en dat betekent dat er voor alles een standaard procedure is. Zo ook voor het plaatsen van de postnummers. Je komt van een bepaalde post en je gaat naar een andere post. Daarom zijn er twee verbindingslijnen tussen deze posten. Die lijnen bepalen twee hoeken, een scherpe en een stompe. Het nummer van de controle staat altijd op de bissectrice van de stompe hoek. Dat geeft soms aanleiding tot verwarring.

Opgelet : de “preview” moet ingeschakeld zijn

In het voorbeeld hierboven zien we postnummer 13 bij de aankomst staan, en staan de nummers 1 en 12 door mekaar. We gaan dit aanpassen

Klik op het nummer 13. Je ziet nu een verbindingslijntje komen tussen het nummer en het midden van de cirkel. Tevens zie je een vierkant blokje voor het nummer 13. Klik met de muis op dit vierkantje en sleep het nummer naar een betere plaats. Zorg ervoor dat je zo weinig mogelijke essentiële informatie verbergt.

Op dezelfde manier gaan we de nummers voor de rest van de omloop aanpassen. Als je dat voor één omloop gedaan hebt dan doe nog eens hetzelfde voor alle andere omlopen.

Speciaal geval : de “all controls”

Bij de “all controls” staat er enkel een postnummer. Dat nummer staat ook altijd op dezelfde plaats t.o.v. het object, namelijk schuin rechts boven. Als de posten nogal kort bij mekaar staan dan kan dat problemen geven zoals in onderstaand voorbeeld. Wij gaan dit aanpassen op dezelfde manier als voor de controleposten. Klik op het nummer en verplaats het naar een betere plaats.

2. De controlecirkels uitsnijden

De postnummer kunnen op een verkeerde plaats of essentiële informatie verbergen. Idem voor de controlecirkels. In het voorbeeld hieronder (omloop 7) zie je dat de plaatsing van de nummers bij de controleposten is aangepast, maar omloop 7 is een omloop voor beginners en die moeten alle paadjes en kruispunten goed kunnen zien.

In de westrand van de controlecirkel wordt er een kruispunt bedekt door de controlecirkel. Daarom selecteren we deze cirkel. Dat kan niet in de “preview” mode dus zetten we die even uit door opnieuw op de knop “preview” te klikken.

Als de preview uitstaat klikken we in het midden van de controlecirkel, die is nu geselecteerd.

Daarna klikken we op de knop met het schaar✂tje. We verplaatsen de cursor nu naar het kruispunt, met klikken en slepen maken we een opening in de cirkelrand. Er is nu een deel van de lijn weg.

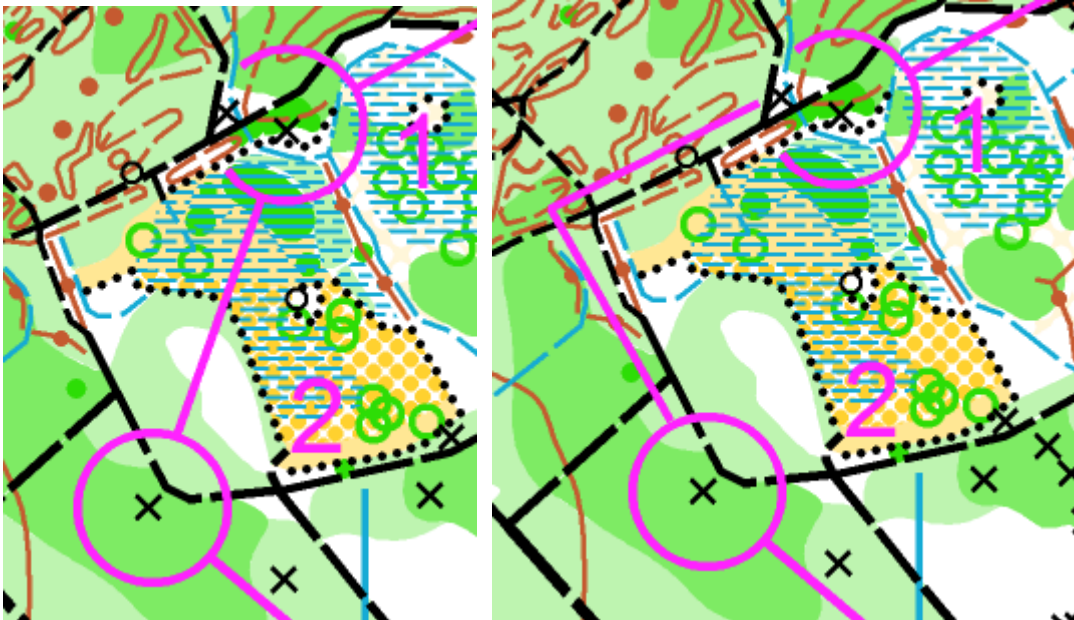
Als de cirkelrand nog een ander object bedekt dan kun je ook nog een tweede stukje uit de omtrek wegsnijden.

Je kan dit bijsnijden van de cirkels doen tegelijk met het juist plaatsen van de postennummer. In dat geval zul je wel continu moeten switchen met de preview.

3. De verbindinglijnen nakijken

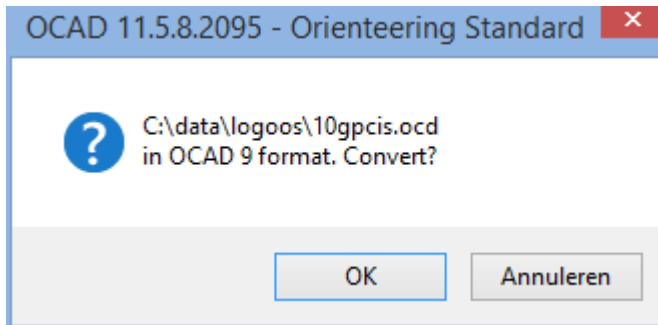
Je moet ook de verbindinglijnen bekijken om te zien of ze geen essentiële informatie voor de loper verbergen. Je kan ook een knik opnemen in deze verbindinglijn. Dit moet gebeuren in “preview”. We klikken op de verbindinglijn en daarna op het icoontje voor het hoekpunt . We plaatsen een tussenpunt en verslepen begin-, tussen- en eindpunt naar de gewenste positie. Dit is ook de manier om een lintjesloop op de kaart af te beelden.

4. De achtergrondkaart opmaken

In de veronderstelling dat de prébalisen geplaatst zijn en dat de nodige aanpassingen gebeurd zijn wordt het nu tijd om de achtergrondkaart op te maken. Meestal bestaat dat uit het invoegen van logo's (clublogo, vvo-logo, sponsors, ...).

Je moet er wel aan denken dat die logo's kunnen opgemaakt zijn in een oudere versie van Ocad en dat ze meestal andere symbolen en kleuren bevatten dan de klassiekers van het kaarttekenen. Bekijk daarom die logo's op voorhand en zorg ervoor dat de niet-gebuikte symbolen en niet-gebruikte kleuren verwijderd worden.

Als de logo's in een vroegere versie van Ocad aangemaakt zijn dan is dat geen probleem op zich. Ocad zal dat herkennen en voorstellen om ze aan te passen aan de huidige versie.

Als je hier op "OK" klikt dan wordt het logo ook aangepast naar Ocad11 formaat. Het logo opent in het

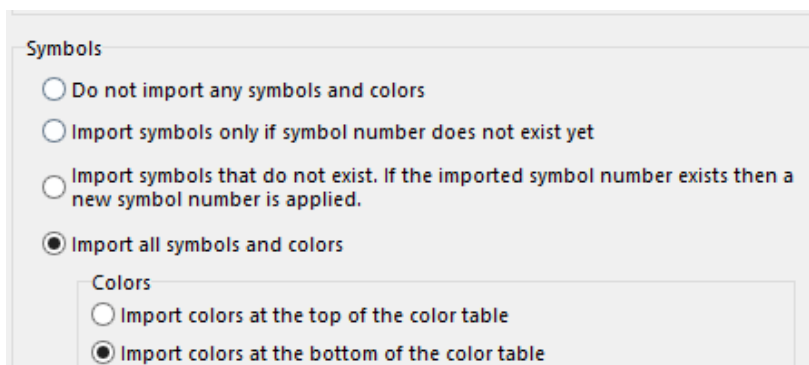
tekenscherf en daar kan je het opslaan in het gewenste formaat.

Vooraleer aan de opmaak te beginnen is het nuttig om de laatste kaartversie (of een uitsnede ervan) op te slaan in bvb een map "wedstrijden". Als je logo's gaat toevoegen ga je ook automatisch bijkomende symbolen in de symbolenbox toevoegen, en kleuren in de kleurentabel. Als je blijft werken op de originele kaart, en je doet daar een aantal wedstrijden op, dan wordt dat bestand steeds groter en bevat meer en meer informatie over symbolen en kleuren die niet nuttig zijn voor een gewone oriëntatiekaart. Daarom : best werken op een kopie van de kaart.

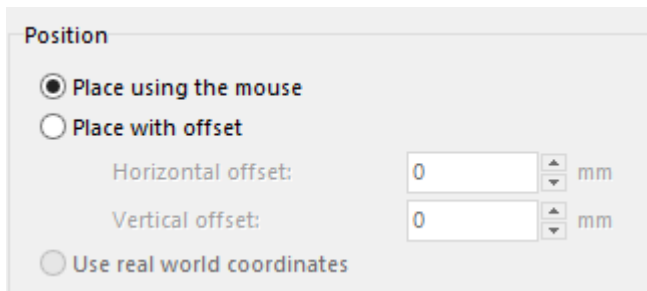
Een voorbeeld om het duidelijk te maken. Ik ga op de wedstrijdkaart een logo importeren.

Een logo importeren doe je door te klikken op het menu "file/import". De verkenner wordt geopend en je kunt in de mappen op zoek gaan naar het juiste logo. Ik kies voor het logo van "actief travel".

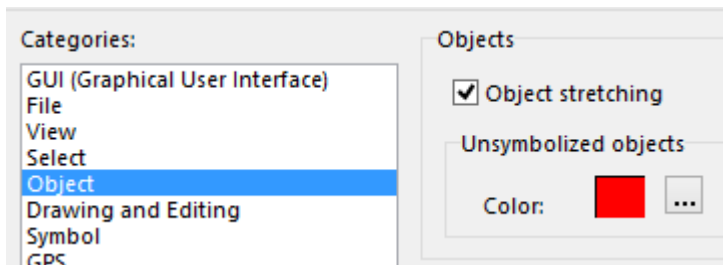
Is het logo in het juiste Ocad-formaat dan krijg je het import dialoogscherf te zien. Omdat logo' meestal andere symbolen en kleuren bevatten vink je "import all symbols and colors" aan. Standaard wordt dan voorgesteld om de bijkomende kleuren achteraan de kleurentabel toe te voegen. Dat is de juiste keuze dus die instelling veranderen we niet.

Waar we ook moeten naar kijken is op welke manier we dat logo willen plaatsen op onze kaart.

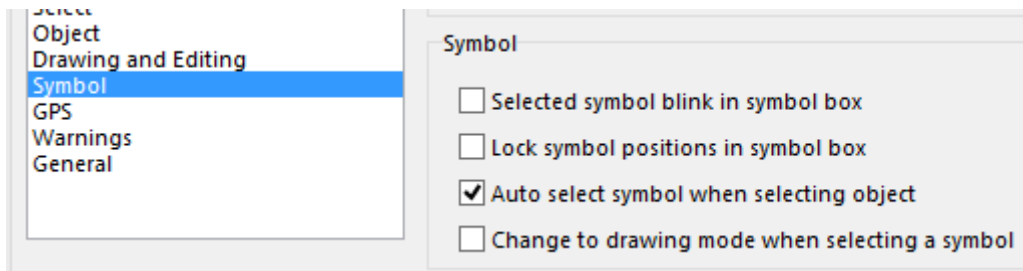

Voor een logo laat je meestal de standaard instelling “place using the mouse” staan. Het logo komt dan in het midden van de tekening te staan en je kan het logo verplaatsen met de muis.

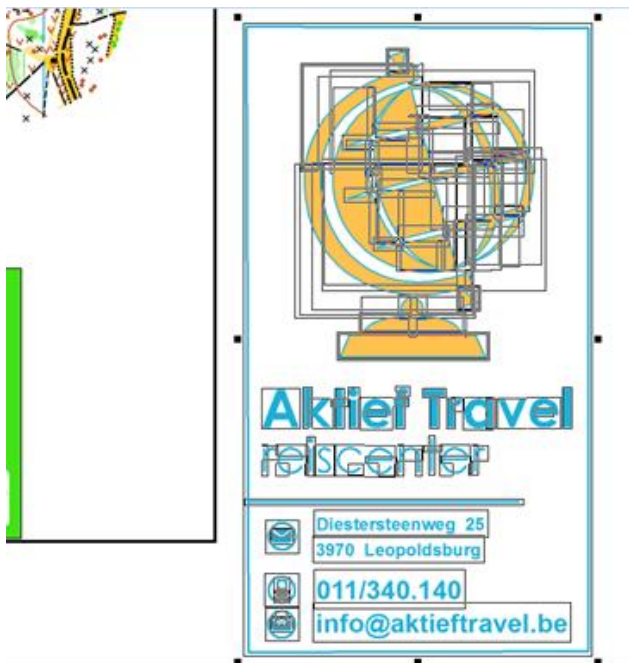
Afhankelijk van de instelling in het “options/preferences” menu kan het logo vergroot of verkleind worden. Kijk die instelling dan ook na want meestal zul je de grootte van het logo moeten aanpassen.

Het is ook nuttig om nog een andere optie na te kijken. Met logo's voer je ook heel wat tekst in en als je die tekstgrootte moet aanpassen dan is het nuttig om de optie “auto select symbol when selecting object” aan te vinken.

Als je dan een tekst in het logo selecteert dan moet je niet zoeken naar het juiste symbool in de symbolenbox, want ook hier zul je meestal een aanpassing moeten doen.

Om af te sluiten gebruik je ook best de “optimise/repair” uit het mapmenu. Op die manier wordt de grootte van het bestand minimaal, wat dan weer tijdswinst oplevert bij het drukken.

Ik stel mij ook strategisch op in mijn tekening zodat het logo niet midden in de kaart valt. Hieronder zie je dat het logo veel te groot uitvalt voor de kaart.

Het logo is geselecteerd en de grepen rond de figuur zijn zichtbaar. Sleep aan de hoekpunten tot het logo de gewenste hoogte heeft

Nu is het logo wel van de juiste grootte maar nu is de tekst weer te groot. Klik op een bepaalde tekst en het symbool waarmee deze tekst gemaakt is wordt geselecteerd in de symbolenbox. Klik met de rechtermuisknop op dit symbool, kies voor edit, en pas de grootte van letter aan. Doe dit voor alle gebruikte lettertypes van het logo. Eenmaal de juiste grootte bereikt, selecteer dan het ganze logo en sleep het op de juiste plaats met de muis.

5. Afdrukken op een andere schaal

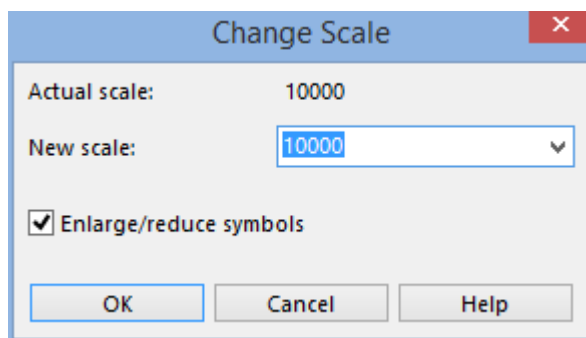
Op sommige van onze kaarten staan er zoveel details dat een afdruk op schaal 1/10.000 niet voor iedereen goed leesbaar is. Je kan dan opteren om vanaf een bepaalde leeftijd de kaart op een grotere schaal aan te bieden. De grens ligt meestal op die leeftijd waar men een leesbril nodig heeft. Een bijkomende reden om af te drukken op een grotere schaal is dat, hoe ouder men wordt, hoe meer licht men nodig heeft om iets duidelijk te zien. Zo heeft een vijftigjarige dubbel zoveel licht nodig als een twintigjarige.

Als je wil gaan vergroten moet je ook rekening houden met de IOF-normen. Die normen stellen dat de symboolgrootte die gebruikt wordt op schaal 1/10.000 de maximale grootte is. Anderzijds mag men, als men één basiskaart op twee schalen gaat gebruiken, een eenvoudige vergroting toepassen, inbegrepen de grootte van de symbolen.

Ik kies er altijd voor om in dergelijk geval een aparte achtergrondkaart te maken. Met de symbolen moet ik even opletten zoals in het voorbeeld hierna zal blijken.

De kaart die we tot nu toe gebruikten was op schaal 1/10.000 en had de grootte van een A4. Als we die willen vergroten naar 1/7.500 dan wordt het formaat groter. Om ook deze kaart op een A4 te houden moet ik een “partial map” aanmaken in het mapmenu. Ik wil de kaart op 1/7500 hebben vanaf omloop 5. Ik moet dus wel even bekijken of deze omlopen op het deel gaan dat ik uitgesneden heb.

Het uitgesneden deel van de kaart is nog op schaal 1/10.000, ik wil dit op schaal 1/7.500 brengen. Ik klik in het map menu op de optie “change scale”. Ik krijg een dialoogscherm.

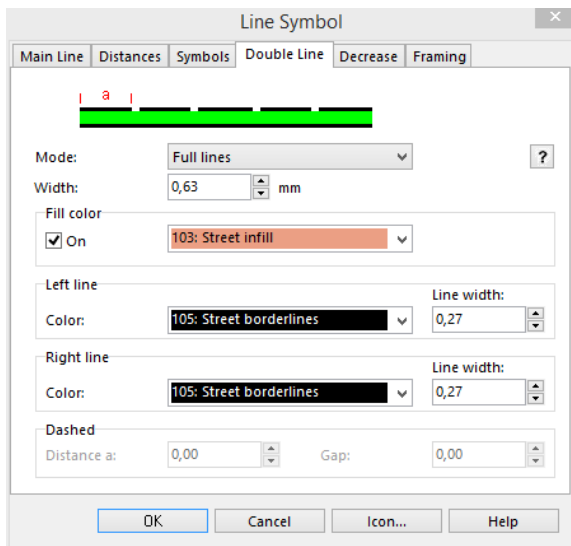
Huidige schaal

Nieuwe schaal

Optie om de symbolen mee te vergroten/verkleinen

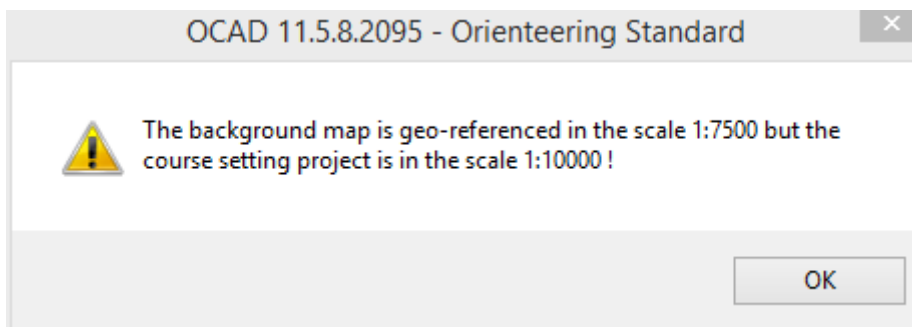
Als “new scale” kies is voor 1/7.500 door te klikken op het pijltje achteraan of door de waarde te overschrijven. De optie “enlarge/reduce symbols” vink ik uit. Ik wil niet dat de lijnen dikker worden of dat de puntobjecten groter worden op de kaart. Dan klik op de knop “OK”.

Ocad gaat nu aan het werk en zet de kaart om naar schaal 1/7.500. Het enige dat ik nu nog moet bezien zijn de “dubbele lijnen” (bvb verharde wegen). Door de symbolen niet mee te vergroten is ook de breedte van deze symbolen ongewijzigd. Ik zou nu deze symbolen kunnen vergroten met 33% maar dan worden ook de lijndiktes mee vergroot. Ik kies voor een andere optie en klik met de rechtermuisknop op een symbool voor een verharde weg en dan op “edit” in het uitklapmenu.

In het dialoogscherm ga ik naar het tabblad “double line”. Die waarde staat op 0.63 mm wat overeenkomt met 6,3m in de werkelijkheid (op schaal 1/10.000). Op schaal 1/7500 komt een wegbreedte van 6,3m overeen met een symboolbreedte van 0.84mm. Ik pas die waarde aan voor dit symbool. Ik doe ook hetzelfde voor alle symbolen met een dubbele lijn.

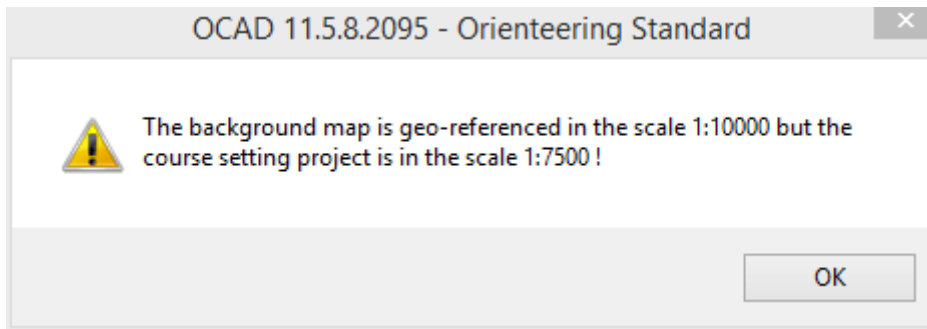
Nu moet ik de opmaak van de kaart nog aanpassen (opschriften, logo's, ...) en de kaart met de banen ook naar schaal 1/7500 brengen. De kaart 1/7500 kan ik immers niet als achtergrond gebruiken in mijn baanlegging die op 1/10.000 is. Mocht ik dat proberen dan verwittigt Ocad mij wel dat het niet kan.

Ik wil een baanlegging maken op schaal 1/7.500. Als ik de huidige baanlegging ook van schaal vergroot dan zullen niet alle controleposten op de kaart 1/7500 liggen. Dit is geen probleem, ik heb immers al gezien dat de omlopen, vanaf omloop 5, allemaal op de uitgesneden kaart passen. De posten die buiten de kaart vallen heb ik niet nodig voor deze banen.

De eerste stap is om het baanleggingsbestand op te slaan onder een andere naam, bvb baanlegging7500. Vervolgens doe ik een “change scale” maar laat de optie “enlarge/reduce symbols” aangevinkt. Ik heb immers al uitsnijdingen gemaakt in de controlecirkels en, aangezien de achtergrond vergroot is, moet ook de controlecirkel vergroot worden. Als ik nog geen uitsnijdingen gedaan had dan kon ik ook hier deze optie gerust uitvinken.

Nu krijg ik de opmerking dat mijn baanlegging op schaal 1/7500 is maar de achtergrondkaart op schaal 1/10.000.

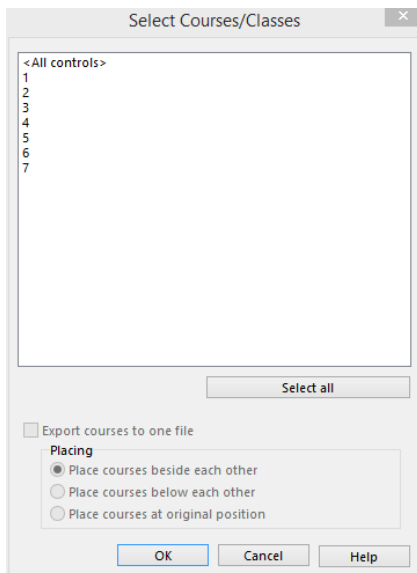

Tijd dus om de achtergrondkaart aan te passen. Voor de zekerheid verwijder je de oude achtergrondkaart op 1/10000 en open de achtergrondkaart op schaal 1/7500. Je ziet dat de controlecirkels nog altijd op de juiste plaats staan.

Nu willen we nog twee kaarten A4 op één kaart A3 krijgen, dat wordt hierna besproken.

6. Kaarten exporteren

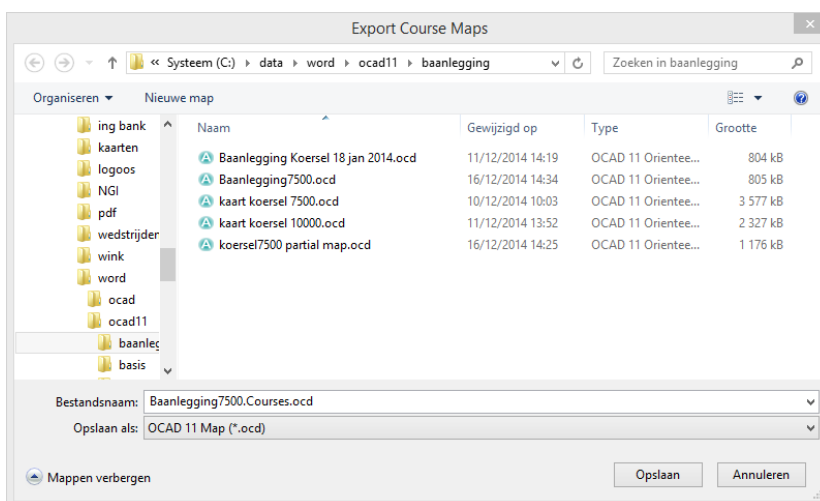
We kijken in “course setting” op “export/export course maps”. Er komt een dialoogscherf

In het vak hiernaast zie je alle omlopen. Selecteer de omlopen die je wil uitvoeren en klik dan op “OK”

In ons voorbeeld is momenteel de kaart op 1/7500 geopend, we selecteren dus de omlopen 5 t.e.m. 7.

Als we op “OK” drukken dan gaat de verkenner open en kan je een map en een naam kiezen. Standaard stelt Ocd de naam van het bestand voor, gevolgd door een punt en het nummer van de omloop.

7. Twee kaarten A4 op één A3

Nu kunnen we twee kaarten van formaat A4 op één blad A3 krijgen. We openen een geëxporteerde omloop. Daarna importeren we diezelfde omloop in ons bestand (terug kiezen in de juiste map). We krijgen nu een dialoogscherf waar we vooral moeten letten op de positie van het geïmporteerde bestand.

Position

Place using the mouse

Place with offset

Horizontal offset: 0 mm

Vertical offset: 0 mm

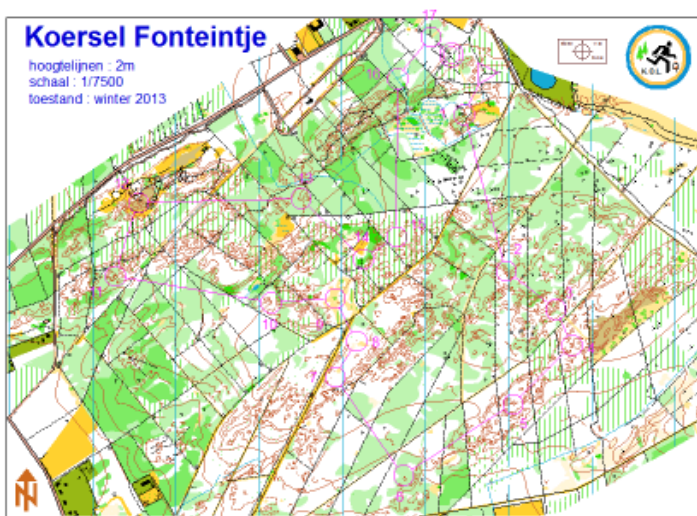
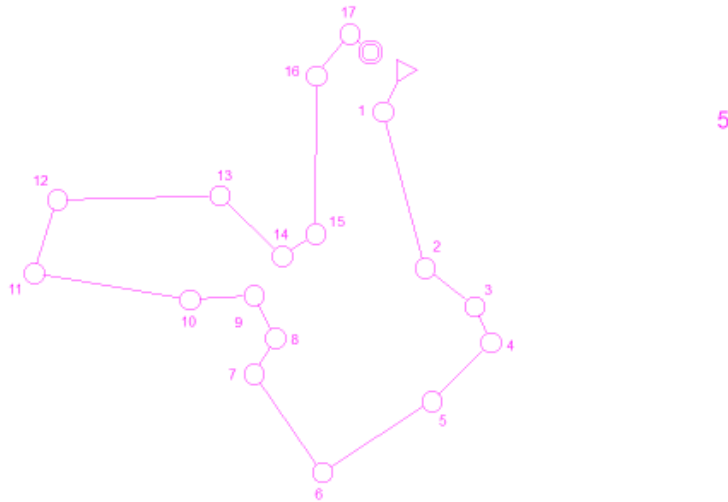
Use real world coordinates

Place with offset

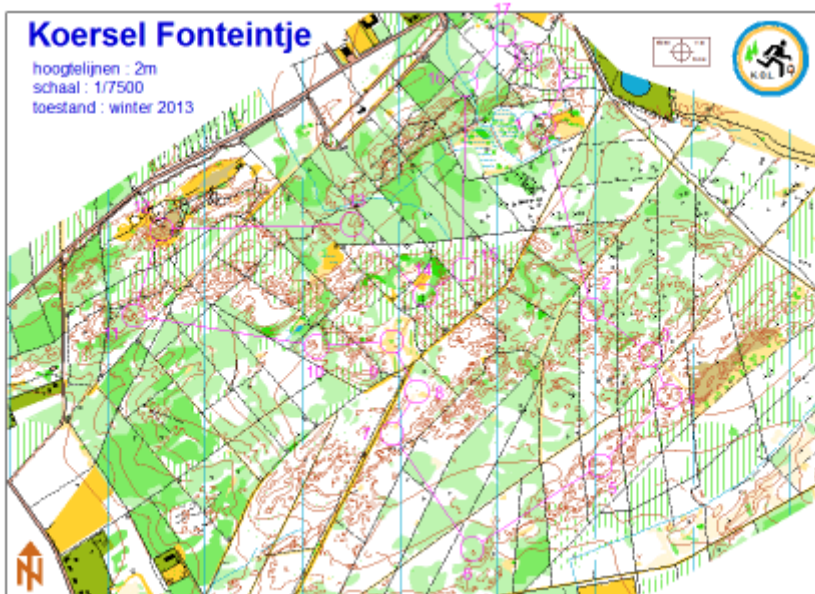
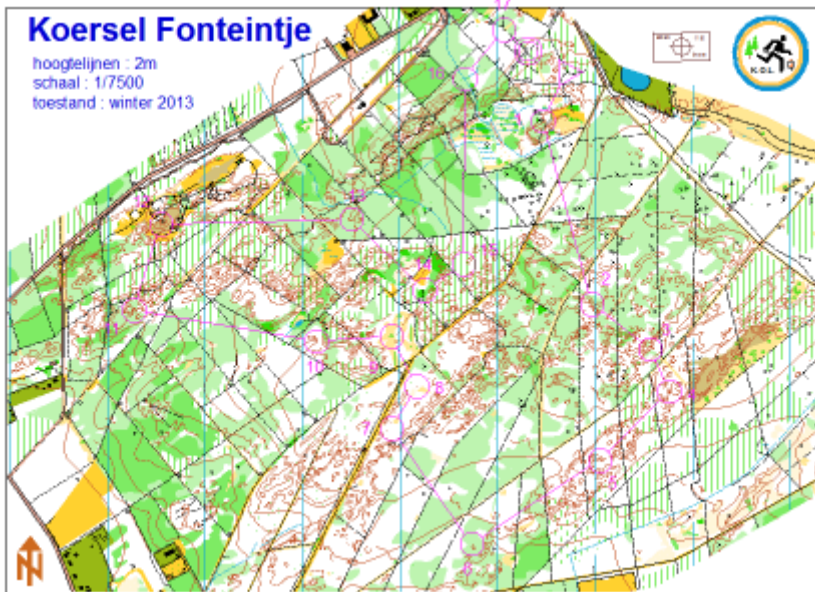
Horizontal offset: 0 mm

Vertical offset: 210 mm

We kiezen hier voor “place with offset”. Gezien de kaart in landschapsformaat is gaan we de tweede kaart 210 mm (de breedte van een A4 kaart) hoger plaatsen.

We zien dat de omloop nu wel twee keer op ons scherm staat, maar nog niet de achtergrondkaart. Voor die achtergrondkaart zullen we precies hetzelfde moeten doen, met dezelfde offset. Het resultaat zie je hieronder

Opmerking : gezien we een kaart importeren in een bestand waarin al dezelfde kaart zit laten

we de keuze Do not import any symbols and colors aangevinkt. De symbolen op de geopende kaart en de te importeren kaart zijn immers identiek.

Bij een kaartwissel staan het symbool voor de aankomst en de verplichte volgweg enkel op de tweede kaart. Als we de tweede kaart in de eerste willen importeren dan moet je de optie

Symbols
 Do not import any symbols and colors
 Import symbols only if symbol number does not exist yet

aanvinken;